

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U001485

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 05-05-2025

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: Наказ ХНУ імені В. Н. Каразіна № 0302-Зк/1058 від 19.06.2025 р.

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Аккая Катерина Олексіївна

2. Kateryna Akkaya

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 053

Назва наукової спеціальності: Психологія

Галузь / галузі знань: соціальні та поведінкові науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Психологія

Дата захисту: 04-06-2025

Спеціальність за освітою: Психологія

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 8414

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, 4, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, 4, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 15.21.51, 15.41.21

Тема дисертації:

1. Професійна ідентичність як фактор позитивного функціонування особистості студентів
2. Vocational Identity as a Factor of Students' Positive Psychological Functioning

Реферат:

1. Дисертаційне дослідження присвячене вивченню зв'язку між професійною ідентичністю та позитивним функціонуванням студентів і виявленню механізмів, що його опосередковують. Метою є визначення структури становлення професійної ідентичності та механізмів її впливу на позитивне функціонування особистості студентів. Було проаналізовано вітчизняну й зарубіжну літературу щодо професійної ідентичності та позитивного функціонування. Професійна ідентичність розглядається як окремий випадок загальної ідентичності в межах класичного, неklasичного, постнеklasичного, структурно-динамічного та об'єктивістичного підходів. Робота спирається на інтегративну модель процесів ідентичності, адаптовану для професійної сфери (Porfeli et al., 2011), що виділяє шість процесів: формування прихильності, ідентифікацію з прихильністю, розширене та поглиблене дослідження, професійні сумніви і гнучкість прихильності. Професійна ідентичність визначається як провідна сфера ідентичності, що відображає набір цінностей, цілей, переконань і професійних намірів. Становлення професійної ідентичності взаємопов'язане з позитивним функціонуванням студентів. Вона виявляє численні зв'язки з показниками благополуччя,

адаптації та особистісних ресурсів: стилі побудови ідентичності асоціюються з психологічним благополуччям, особистісним зростанням і цілями в житті (Vleioras & Bosma, 2005; Karaś & Cieciuch, 2018; Skorikov & Vondracek, 2011). Її ефекти описуються через функції ідентичності: цілеспрямованість, осмисленість, самоприйняття, автентичність і суб'єктивний контроль (Serafini & Adams, 2002). Позитивне функціонування розглядається у двох аспектах: стан благополуччя (задоволеність, щастя, психічне здоров'я) та процесуальні характеристики (зрілі, позитивні риси особистості). Суб'єктивне благополуччя передбачається високою самооцінкою, наявністю цілей, осмисленістю життя і відчуттям контролю. Виходячи з цього, було висунуто припущення, що процеси професійної ідентичності через функції ідентичності впливають на суб'єктивне благополуччя студентів. Зокрема, професійна ідентичність сприяє підвищенню осмисленості життя, самоприйняттю, автентичності та суб'єктивному контролю. Емпіричне дослідження проходило у два етапи. На першому адаптовано українську версію опитувальника VISA-19 із застосуванням конфірматорного факторного аналізу. Участь взяли 458 студентів різних спеціальностей. Скорочений варіант опитувальника виявив хороші психометричні властивості та вимірювальну інваріантність за статтю. Структура професійної ідентичності українських студентів відповідає міжнародним даним: шість взаємопов'язаних процесів ідентичності. Позитивна професійна ідентичність студентів характеризується чітким вибором кар'єрного шляху, впевненістю у його відповідності життєвим цілям і мінімальними сумнівами. На другому етапі було проведено медіаторний аналіз для виявлення механізмів зв'язку професійної ідентичності та позитивного функціонування. Участь взяли 213 студентів віком 17–24 роки. Побудовано медіаторні моделі, що емпірично підтвердили взаємозв'язок процесів професійної ідентичності та суб'єктивного благополуччя. Аналіз показав, що формування прихильності й поглиблене дослідження підвищують осмисленість життя, а низькі сумніви зменшують самовідчуження. Розширене та поглиблене дослідження сприяють пошуку сенсу життя, а розширене дослідження також підсилює автентичний самовираз. Ідентифікація з прихильністю і зниження професійних сумнівів підвищують суб'єктивний контроль, а збільшення професійних сумнівів підвищує самовідчуження та залежність від думок оточення. Серед процесуальних характеристик лише осмисленість життя та самовідчуження виступили унікальними предикторами суб'єктивного благополуччя. Було показано, що формування прихильності опосередковано підвищує суб'єктивне благополуччя через осмисленість життя. Поглиблене дослідження має подвійний ефект: прямий негативний та опосередкований позитивний через посилення осмисленості життя. Професійні сумніви чинять негативний опосередкований вплив на суб'єктивне благополуччя, знижуючи осмисленість життя та підвищуючи самовідчуження. Ідентифікація з прихильністю сприяє суб'єктивному благополуччю, посилюючи суб'єктивний контроль, що, своєю чергою, збільшує осмисленість життя або знижує рівень самовідчуження. Розширене дослідження підвищує суб'єктивне благополуччя двома шляхами: через стимулювання пошуку сенсу, що веде до підвищення осмисленості життя або зниження самовідчуження, а також через зміцнення автентичного життя, що зменшує самовідчуження. Отримані результати поглиблюють розуміння ролі процесів професійної ідентичності в підтримці позитивного функціонування особистості студентів і відкривають перспективи для розробки інтервенцій, спрямованих на розвиток професійної ідентичності як ресурсу благополуччя.

2. The dissertation research is dedicated to studying the relationship between vocational identity and students' positive psychological functioning, as well as identifying the mechanisms that mediate this relationship. The aim of the study is to determine the structure of vocational identity formation and the mechanisms of its influence on students' positive psychological functioning. A review of national and international literature on vocational identity and positive functioning was conducted. Vocational identity is considered a specific case of overall identity within classical, non-classical, post-non-classical, structural-dynamic, and objectivist approaches. The study is based on the integrative model of identity processes adapted for the vocational domain (Porfeli et al., 2011), which includes six processes: career commitment making, identification with career commitment, in-breadth career exploration, in-depth career exploration, career self-doubt, and career commitment flexibility. Vocational identity is defined as a leading domain of identity that reflects a set of values, goals, beliefs, and vocational intentions. The development of vocational identity is interrelated with students' positive functioning. It demonstrates multiple connections with

indicators of well-being, adaptation, and personal resources: identity styles are associated with psychological well-being, personal growth, and life goals (Vleioras & Bosma, 2005; Karaś & Ciecuch, 2018; Skorikov & Vondracek, 2011). Its effects are described through the functions of identity: purposefulness, meaningfulness, self-acceptance, authenticity, and subjective control (Serafini & Adams, 2002). Positive functioning is examined in two dimensions: the state of well-being (satisfaction, happiness, mental health) and its processual characteristics (mature, positive personality traits). Subjective well-being is assumed to be predicted by high self-esteem, presence of goals, a sense of meaning in life, and a feeling of control. Based on this, it was hypothesized that vocational identity processes influence students' subjective well-being through the functions of identity. In particular, vocational identity contributes to increased meaning and life goals, self-acceptance and authenticity, and sense of agency. The empirical research was conducted in two stages. In the first stage, the Ukrainian version of the VISA-19 questionnaire was adapted using confirmatory factor analysis. The sample included 458 students from various academic fields. The shortened version of the questionnaire demonstrated good psychometric properties and measurement invariance across gender. The structure of vocational identity among Ukrainian students corresponds to international data: six interrelated identity processes. A positive vocational identity in students is characterized by a clear career choice, confidence in its alignment with life goals, and minimal doubts. In the second stage, a mediation analysis was carried out to identify the mechanisms linking vocational identity and positive functioning. The sample consisted of 213 students aged 17–24. Mediation models were developed, which empirically confirmed the relationship between vocational identity processes and subjective well-being. The analysis showed that commitment making and exploration in depth enhance meaning in life, while low levels of doubt reduce self-alienation. Both exploration in breadth and depth promote the search for life meaning, with exploration in breadth also strengthening authentic self-expression. Identification with commitment and reduced career doubts increase sense of agency, whereas higher doubts raise self-alienation and dependence on others' opinions. Among the processual characteristics, only meaning in life and self-alienation emerged as unique predictors of subjective well-being. It was shown that commitment making indirectly enhances subjective well-being through increased meaning in life. Exploration in depth has a dual effect: a direct negative one and an indirect positive one through enhanced meaning in life. Career doubts have a negative indirect effect on subjective well-being by reducing meaning in life and increasing self-alienation. Identification with commitment supports subjective well-being by strengthening sense of agency, which in turn enhances meaning in life or reduces self-alienation. Exploration in breadth contributes to subjective well-being in two ways: by stimulating the search for meaning, which leads to increased meaning in life or decreased self-alienation, and by reinforcing an authentic living, which also reduces self-alienation. The results deepen our understanding of the role of vocational identity processes in supporting students' positive psychological functioning and open perspectives for the development of interventions aimed at fostering vocational identity as a resource for well-being.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Олефір В., Боснюк В., Малофейкіна К. Валідизація і вимірювальна інваріантність української версії шкали позитивних і негативних переживань (SPANE). Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія Психологія. 2021. (71). С. 34-42.

- Малофейкіна К.О. Діагностика статусів професійної ідентичності в Україні: порівняння результатів двох опитувальників. Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія Психологія. 2022. (73). С. 17-25.
- Аккая К.О. Перегляд професійної ідентичності та позитивне функціонування особистості студентів: медіаторний аналіз. Наука і освіта. 2023. №4. С. 36-46.
- Аккая К.О., Олефір В.О. Психометричні властивості української версії опитувальника "Оцінка статусів професійної ідентичності"(VISA-19). Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Психологія. 2023. 2(18). С. 15-24.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Олефір Валерій Олександрович
2. Valerii Olefir

Кваліфікація: д. психол. н., доц., 19.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3552-3277

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, 4, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кузнецов Марат Амірович
2. Marat Kuznetsov

Кваліфікація: д. психол. н., професор, 19.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-7662-9938

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

Код за ЄДРПОУ: 02125585

Місцезнаходження: вул. Алчевських, буд. 29, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Попович Ігор Степанович

2. Ihor Popovych

Кваліфікація: д. психол. н., професор, 19.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1663-111X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Херсонський державний університет

Код за ЄДРПОУ: 02125609

Місцезнаходження: вул. Університетська, буд. 27, Херсон, 73003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Милославська Олена Володимирівна

2. Olena Myloslavska

Кваліфікація: к. психол. н., доц., 19.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0351-8182

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, 4, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кряж Ірина Володимирівна

2. Iryna Kryazh

Кваліфікація: д. психол. н., доц., 19.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9616-5891

Додаткова інформація: <https://www.researchgate.net/profile/Iryna-Kryazh>;

<https://scholar.google.com/citations?user=Ps7xK1oAAAAJ&hl=en>

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, 4, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Плохих Віктор Володимирович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Плохих Віктор Володимирович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Шевченко Андрій Олександрович

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна